

CERV - Polgárok, egyenlőség, jogok és értékek program - RISKFREE 101049100

KUTATÁSI JELENTÉS - MAGYARORSZÁG

**A nemi alapú erőszak áldozatainak támogatása,
válasz a járvány okozta kihívásokra**

NANE
NŐK A NŐKÉRT EGYÜTT
AZ ERŐSZAK ELLEN EGYESÜLET

**Az Európai Unió
társfinanszírozásával**

Az Európai Bizottság kiadvány elkészítéséhez nyújtott támogatása nem minősül a tartalom jóváhagyásának, az kizárólag a szerzők nézeteit tükrözi, és a Bizottság nem tehető felelőssé a benne szereplő információk bármilyen felhasználásáért.

2022. október

Bevezetés

Jelen kutatás azt térképezi fel, a koronavírus-járvány milyen hatással volt Magyarországon a nőket érő párkapcsolati erőszakra, valamint a segítő szolgáltatásokkal kapcsolatos tapasztalataikra. A kérdőívet a projektben résztvevő partnerszervezetekkel közösen állítottuk össze, majd interjúk során lekérdeztük olyan Magyarországon élő bántalmazott nőktől, akik a párkapcsolati vagy családon belüli erőszakkal összefüggésben valamilyen segítségért folyamodtak a 2020 márciusa utáni időszakban.

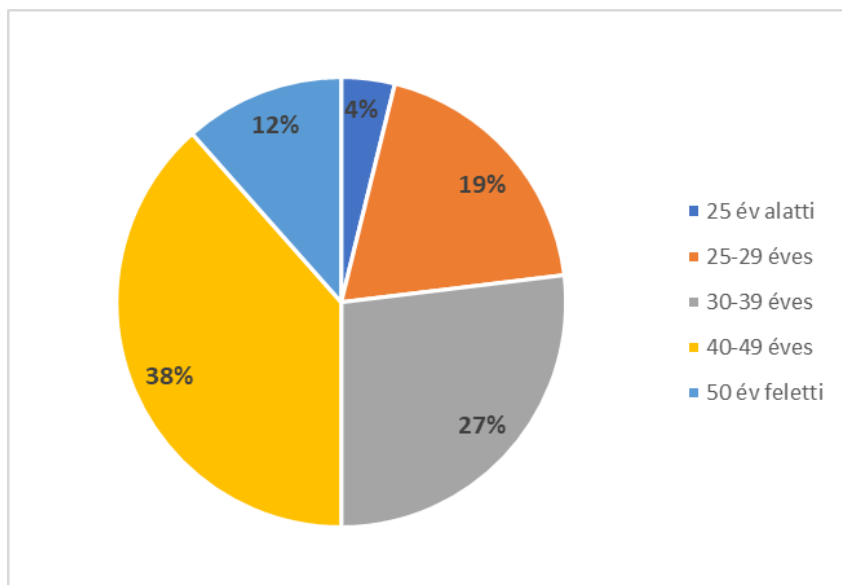
Az **interjúfelhívást** a NANE és társszervezetünk, a Patent Egyesület ügyfélkörében hirdettük meg, továbbá családsegítőknél és anyatthonokon keresztül kerestünk résztvevőket. Mivel a jelentkezők száma alacsonyabb volt a projektben eredetileg kitűzöttnél, a felhívást a NANE egyesületi honlapján és közösségi média oldalain is közzé tettük, valamint releváns Facebook-csoportokba (női támogató csoportok, bántalmazással és koronavírussal kapcsolatos tematikus csoportok) is kihelyeztük.

Az **interjúzás** augusztus végétől október elejéig zajlott. Összesen 27 interjút folytattunk, amelyből 26 bizonyult a kutatásunk szempontjából értékelhetőnek. A legtöbb interjú személyesen zajlott a NANE irodájában, 7 darab online videohívás formájában, 4 pedig telefonon keresztül. Az interjúkat Regös Nóra és Turai Katalin Ráhel készítették, akik szociológusok és a NANE tagjaiként képzettek a nők elleni erőszak természetrajzában és kezelési módjaiban.

A válaszadók jellemzői

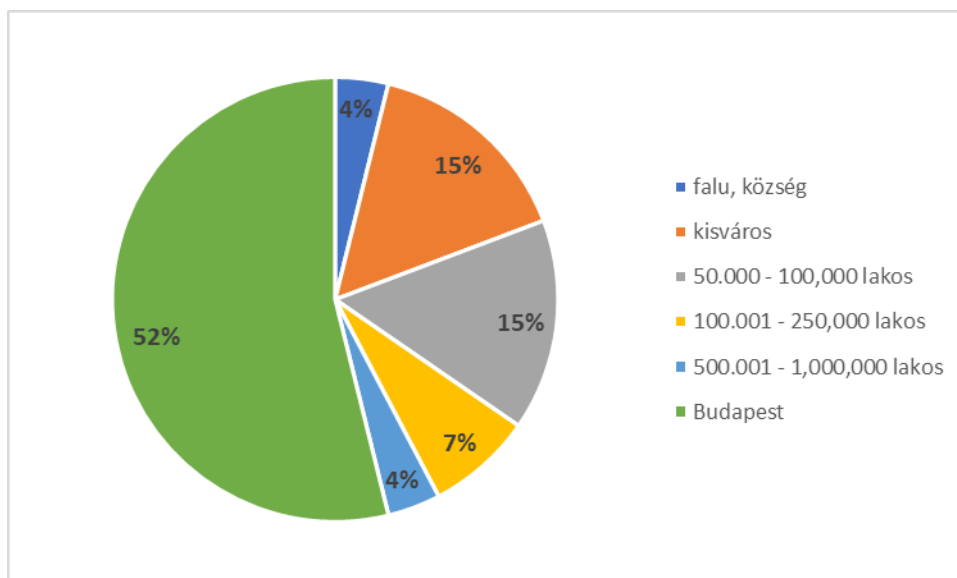
A mintánkban szereplő nők 65%-a a 30 és 50 év közötti korosztályba tartozik. A legfiatalabb 21, a legidősebb 52 éves.

1. ábra - A válaszadók kor szerinti megoszlása

A válaszadók fele Budapesten él, 4 fő kisvárosban, 7 nagyobb városban. 5 fő él jelenleg vidéki anyaatthonban (ők mind kistelepülésekről származnak), 1 fő pedig egy szomszédos országban.

2. ábra - A válaszadók lakóhely szerinti megoszlása

Ami az iskolai végzettséget illeti, a válaszadók 8%-ának van általános iskolai végzettsége, 30%-uk végzett középiskolát, és 58%-uk szerzett diplomát. A legalacsonyabb iskolai végzettségű nők között két roma származású nő található.

A válaszadók többsége (73%-a) határozatlan idejű szerződéssel alkalmazásban áll. 12%-uk vállalkozó, mások alkalmi munkából élnek (4%) vagy jelenleg munkanélküliek (12%).

8 fő kivételével a nők többségének van gyereke (70%).

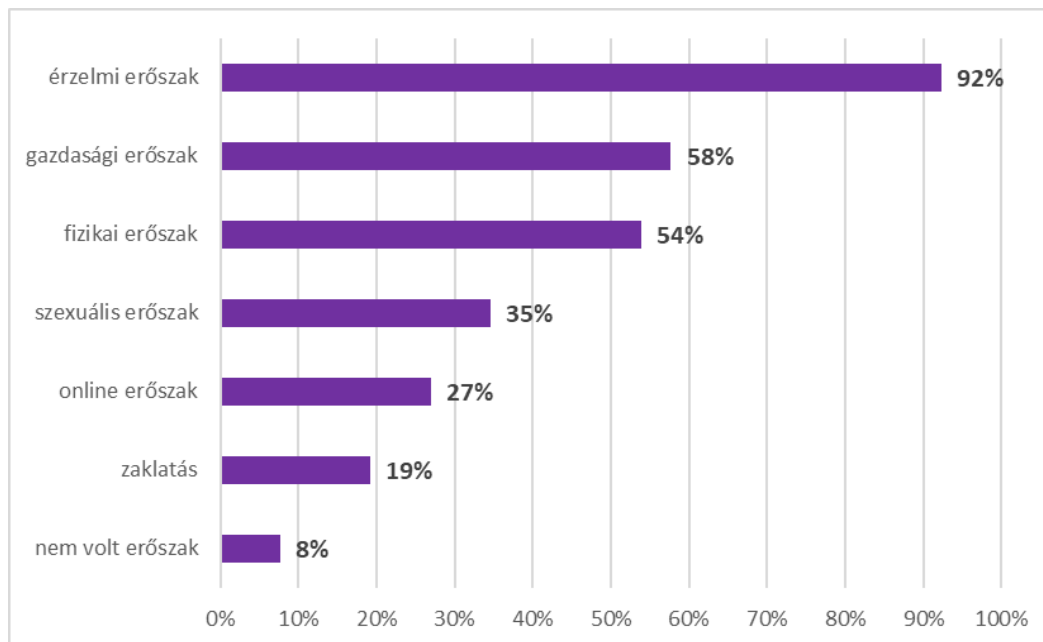
Tekintve, hogy a koronavírus-járvány a közelmúltban zajlott, számos nő jelenleg is kapcsolatban áll valamilyen formában az elkövetővel. Három esetben jelenleg is együtt laknak közös tulajdonú ingatlanban, mert a válóper még zajlik, vagy élettársakként, mert a nő nem tudott még szabadulni a kapcsolatból.

Erőszak a koronavírus-járvány előtt

A lelki bántalmazás mellett (92%) a járványt megelőző időszakban a válaszadók 54%-a tapasztalt meg fizikai erőszakot, 35% szexuális erőszakot, 58% gazdasági erőszakot, 27% online erőszakot és 19% zaklatást. 20 esetben (77%) az elkövető többféle módon bántalmazta az áldozatot, az életének különböző területein gyakorolva felette kontrollt. Ez magyarázza, hogy a 3. ábrán szereplő arányszámok átfedésben vannak egymással. Csak két esetben

nem történt bántalmazás a járvány előtt, és mindössze 4 esetben jelent meg az erőszak kizárólag lelki bántalmazás formájában.

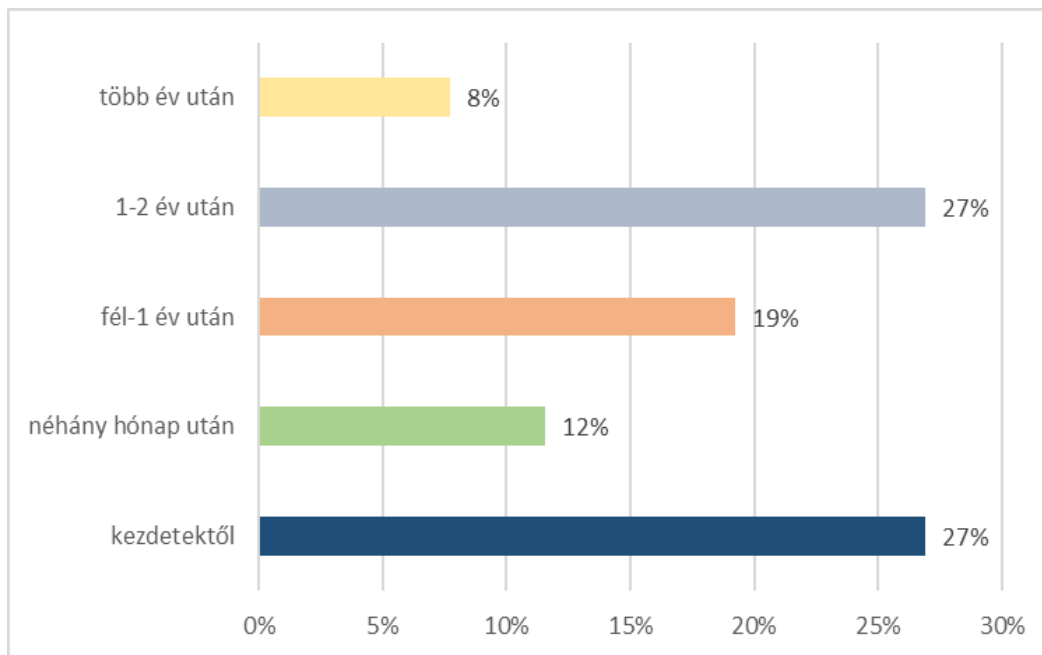
3. ábra - Párkapcsolati erőszak formái a járvány előtt

Az elkövetők kivétel nélkül férfiak voltak. 11 esetben a férj, 8 esetben élettárs, 6 esetben a nő különélő partnere volt a bántalmazó. 1 esetben volt közeli családtag az elkövető, a nő apja. A bántalmazó párkapcsolat átlagosan 7-8 évig tartott. A nők 19%-ának esetében 1 évig, 23%-uk esetében 2-5 évig, 31%-uk esetében 6-9 évig, és 19%-uk esetében több, mint 10 évig állt fenn a kapcsolat.

7 válaszadó (27%) mondta, hogy az érzelmi erőszak már a kapcsolat elején elkezdődött. 3 válaszadó (12%) említette, hogy az érzelmi erőszak fél év - 1 év után vált gyakoribbá, érzékelhetővé. Legtöbbjük az összeköltözést említette mérföldkőnek. 7 olyan eset volt (27%), amikor az erőszak első kitörése körülbelül két év után következett be, míg csak 2 esetben (8%) fordult elő, hogy a bántalmazás a párkapcsolatban töltött több év (4-5 év) után vált rendszeressé.

4. ábra - Az első erőszak kitörés megjelenése a kapcsolatban

Az első segítségkéréskor volt, akinél az erőszak kevesebb, mint egy éve tartott, de volt olyan is, akinél több mint tíz éve. Különbségek voltak abban, hogy a nők mikor és kitől kértek segítséget. A válaszadók 35%-a pár hónap elteltével, 15%-uk több, mint egy év után, míg 38%-uk évekkel később (átlagosan 9 év elteltével) fordult segítségért. Először főképp családtagokhoz, barátokhoz fordultak (50%), 35% pszichológiai segítséget keresett, hárman (11,5%) pedig a rendőrséghez fordultak, kettejük több alkalommal is.

Elvárások az intézmények felé és a velük szerzett tapasztalatok a járvány előtt

A bántalmazó partnertől szenvedő nők a partner befolyásától szabad életre vágytak. Azt szerették volna, ha az intézmények (főleg a rendőrség) segít eltávolítani a partnert, ami nem történt meg. Emellett a nőknek információra lett volna szükségük a feljelentéssel kapcsolatban, valamint a lehetőségeikről, hogy hova fordulhatnak ilyen helyzetben.

“Arra lett volna szükségem, hogy segítsenek távol tartani a lakástól. Nem akartam, hogy visszajöjjön.”

“Nekem ott van helyem édesanyámnál, ahonnan eljöttem. Őt távolítsák el, ne engem, hogy vissza tudjak oda menni, hogy nyugalomban legyek.”

A válaszadók örültek, ha segítséget kaptak a bántalmazótól való elköltözésben; néhány esetben anyaotthonban találtak menedéket, abban a reményben, hogy a bántalmazó nem találhat rájuk. Azok, akik elsősorban lelki segítséget kerestek, a következőket várták volna a szakemberek részéről: ítékezésmentes hozzáállás, információ a bántalmazó kapcsolatok természetéről, lelki támogatás a kapcsolatból való kilépéshez.

Abból a 10 nőből, akik szakemberhez fordultak a járvány előtti időszakban, mindössze egy fő volt elégedett az ellátással (a pszichológusával). Egy fő részben volt elégedett, nyolcan pedig nem voltak elégedettek a rendőrök, jogászok és pszichológusok eljárásával és bánásmódjával. A gyakorlati hozzá nem értés mellett sok nő tapasztalt hitetlenkedést, áldozathibáztatást és tiszteletlen hozzáállást. A rendőrök pl. azt kérdezték tőlük, “Miért ment hozzá egy alkoholistához?”; “Nem lehet, hogy csak félreértette, és a férje csak nagyon kívánta magát?”. Gyakran nem ismerték fel, hogy a nőnek az adott helyzetben nem volt szabad választása:

“A rendőrök azt mondták, nem fognak segíteni, ha visszaengedem. Az orvos is azt mondta, amikor akaratom ellenére kellett együtt lennünk szexuálisan, hogy én engedtem.”

Több nő említette, hogy kisebb településeken, ahol ismerik egymást az emberek, az elkövetőnek kapcsolatai voltak a rendőrségen, és ezért sem vették komolyan az áldozatot. Az interjúk alapján a segítő szervezetek, tanárok és védőnők sokszor segítettek, nemcsak megértéssel, hanem akár materiális támogatás nyújtásával (például ételt vittek az áldozatnak). Máskor azonban egyáltalán nem foglalkoztak az ügygel.

Erőszak a járvány idején

Az UN Women jelentése szerint a COVID-19 járvány kitörése óta a nők és lányok elleni erőszak, köztük a családon belüli erőszak, az online erőszak és az utcai szexuális zaklatás is fokozódott, súlyosbítva a már előtte is fennálló válságos helyzetet. Az erőszak kapcsán leginkább érintett csoportok a fiatal nők, a gyerekes nők, a munkanélküli és a vidéki nők, elszigetelt településeken élő nők.¹

Magyarországon 2020. március 4-én azonosították be az első koronavírusos eseteket, ezt követően 2 hét alatt a vírus az ország egészében elterjedt. Az országos járványügyi statisztikák szerint a járványnak három hulláma volt, az első hullám 2020 márciusától júniusig tartott, ez alatt a kormány országos vészhelyzetet rendelt el, amelynek része volt az általános kijárási korlátozás, az egészségügyi szolgáltatások szüneteltetése, ítélezési szünet a bíróságokon és digitális oktatás bevezetése az általános és középiskolákban. A második hullám 2020 őszén kezdődött, ekkor újabb vészhelyzeti állapot lépett életbe, 2020 novemberében éjszakai kijárási korlátozást vezettek be először éjféltől, majd este 8 és reggel 5 óra között. A harmadik hullám kezdetét 2021 februárjára teszik, ezt követően a korlátozások 2021 május végén szűntek meg.

Az interjúk alapján elmondható, hogy a járvány idején sok esetben megjelentek a bántalmazó kapcsolatban új erőszakformák, gyakoribbak lettek az erőszakkitörések, és/vagy súlyosbodott az erőszak. A változások egy része összefüggött a kijárási korlátozásokkal és egyéb járványügyi intézkedésekkel, míg egy másik részben külsődleges tényezőknek volt köszönhető (pl. a kapcsolat vége, egy gyerek születése).

Magyarországon nem készült kutatás **a világjárvány párkapcsolati erőszakra gyakorolt hatásáról**. 2020 áprilisában az Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálat (OKIT) arról számolt be, hogy hívásaik száma a lezárásokat és a vészhelyzet kihirdetését követő 2. héten jelentősen megnőtt.²

¹<https://data.unwomen.org/sites/default/files/documents/Publications/Measuring-shadow-pandemic.pdf>,

² <https://csalad.hu/csaladban-elni/aki-otthon-sincs-biztonsagban>

A NANE egyik tagja, László Loren a NANE-hoz 2020 januárja és 2021 januárja között beérkező segélyhívásokat elemezte egy TDK-dolgozatban.³ A NANE hívásainak adatbázisa azt mutatja, hogy a járványügyi korlátozások első heteiben csökkent a segélyhívások száma, valószínűleg az általános bizonytalanság miatt. Ezután azonban megnőtt a hívások száma, a korábbi évek átlagait messze felülmúlva. A hívók között jelentősen csökkent a 25-49 év közötti nők és a három vagy több gyermeket nevelő nők aránya. A járvány alatti időszakban megnőtt a gazdasági erőszak, a hívások 88%-ában szerepelt ez az erőszakforma a korábbi 67%-hoz képest. Szintén szignifikáns növekedést mutatott az online erőszak, 27-ről 73%-ra. Ez tükrözi a mindennapi élet átalakulását, valamint a kontroll új színterét az online világban. Emellett a korábbiakhoz képest több hívásban számoltak be a bántalmazott nők fenyegető kontrollról és PTSD-tünetekről. A bírósági eljárásokban beálló szünet és a segítő szolgáltatásokhoz való korlátozott hozzáférés lehet az oka annak, hogy a nem megfelelő intézményes hozzáállás ebben az időszakban kevesebb segélyhívásnak volt a témája (53%-ról 23%-ra esve vissza).

Az érzelmi erőszak szinte minden esetben gyakoribbá vált és fokozódott, és a nők 65%-a számolt be arról, hogy a világjárvány során **az erőszak minden más típusa is fokozódott**. Az erőszak gyakrabban, súlyosabban és többféle formában történt.

1. táblázat - Az erőszak változása a járvány alatt

Erőszak forma	Gyakoribbá vált	Fokozódott	Mindkettő
érzelmi erőszak	3	6	10
gazdasági erőszak	2	3	8
fizikai erőszak	3	2	8
szexuális erőszak	2	2	4
online erőszak	3	0	5
zaklatás	3	1	6

³ Loren, László (2022): *A koronavírus-járvány hatása a családon belüli erőszakra*. TDK-dolgozat, ELTE TÁTK.

“Már csak a bántalmazás volt, és a gyerek előtt. Nem volt beleszólásom semmibe, az ebédbe se. Napi 1,5 órára mehettem el sétálni a gyerekekkel, amúgy nem lehettem vele kettesben. (...) Milliókat kellett átutalnom neki. Bezárt, elvette a gyereket, nem engedte, hogy szoptassam.”

“Covid alatt nem tudott dolgozni, én tartottam el. Ekkor kezdett igazán bántani fizikailag. Beleverte a fejem a falba, húzta a hajam, foltokban tépte ki. Azt mondta: ‘Ha ki mersz menni a lakásból, megöllek’”.

Az egyik nőnek össze kellett költöznie idős, ápolásra szoruló apjával, akit a COVID miatt hazaküldtek a kórházból. Ebben a helyzetben az apa mindennapi gondozását a lánya végezte, miközben az apa folytatta a bántalmazást, amit annak idején elszenvedett tőle a lánya. Megalázta, szidalmazta, ugráltatta és kiabált vele.

Több esetben a járványügyi korlátozások segítettek a bántalmazónak az áldozatot elszigetelni.

“Az összezártság miatt lelki terrorban éltem, egész nap rettegetem. Korábban, amíg bejártam az irodába dolgozni, legalább abban a 8 órában biztonságban voltam. (...) Addigra teljesen elszigetelődtünk. Már az ő barátaival sem tartottuk a kapcsolatot. Így nem kellett megjátszania magát, gyakorlatilag folyamatos volt a bántalmazás.”

Az elkövetők szerfüggősége is változott a járvány alatt, néhány esetben hozzájárulva az erőszak súlyosbodásához:

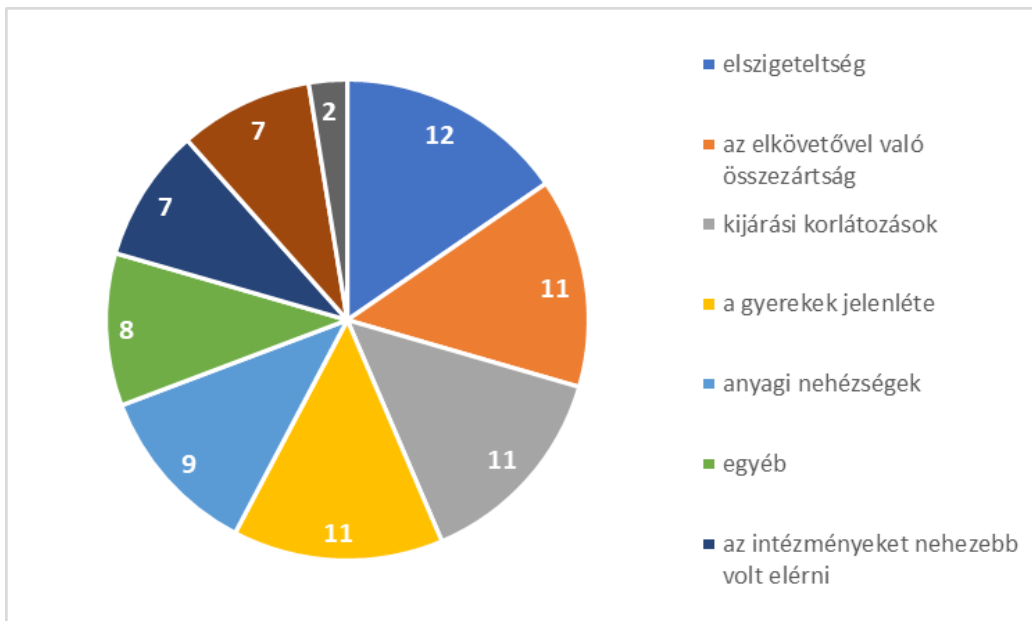
“Hazajött, többet ivott. Hazahozta az italt, otthon ivott. Akkoriban kezdődött a dobálózás.”

“A Covid alatt még rosszabb volt. Otthon volt, őrjöngött, nem tudott piálni, nem jutott könnyen kábítószerhez. Korábban külföldön dolgozott, aztán a határzárak miatt nem tudott dolgozni és droghoz jutni. Tombolt, rajtam töltötte ki a dühét.”

A válaszadók szerint az **erőszak fokozódásához hozzájáruló fő tényezők** a járványügyi korlátozások és lezárások miatti elszigeteltség voltak. Egyes esetekben az elkövetők már a

világjárvány előtt is elszigetelték partnereiket, így még nehezebb volt felvenni a kapcsolatot a barátokkal és családtagokkal, az erőszak még láthatatlanabbá vált a kívülállók számára, jelentősen csökkentve annak az esélyét, hogy az érintett közvetlen környezetében bárki észrevegye a bántalmazást. Az elszigeteltség mellett a megkérdezettek a nap 24 órájában össze voltak zárva az elkövetővel. Egyrészt a munkahelyek által széles körben bevezetett home office gyakorlata miatt alakult így, több esetben pedig azért, mert vagy az áldozat vagy az elkövető a járvány következtében elvesztette a munkahelyét. Sok bántalmazó a járvány és a fertőzések körüli bizonytalanságokat, kialakult helyzetet használta fel a közös gyerekek manipulálásához, ami által még könnyebben gyakorolhattak kényszerítő kontroll a partnerük felett, például olyan esetekben, ahol külön éltek, a vírusra hivatkozva kontrollálták mikor látogathatja az anya a gyereket. További probléma volt, hogy az eljárások (a bíróságon vagy a rendőrségen) lassabbak voltak vagy felfüggesztették őket, egyes esetekben pedig a menedékhelyi szolgáltatások egyáltalán nem álltak rendelkezésre.

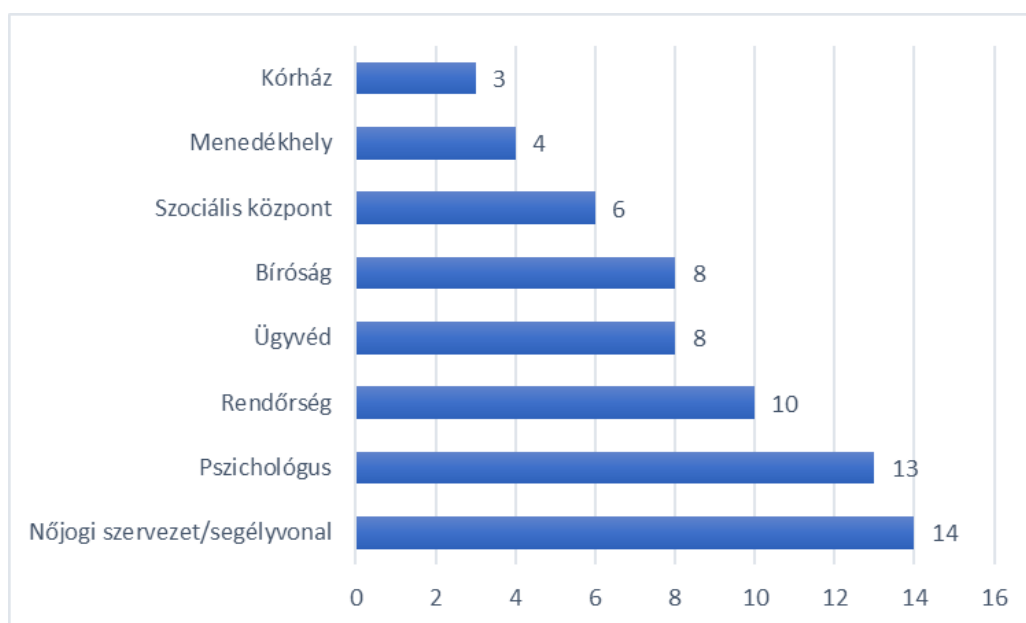
5. ábra - Az erőszak fokozódásához hozzájáruló tényezők

Az intézményekkel szerzett tapasztalatok a járvány alatt

Közkeletű feltételezés, hogy a bántalmazott nők nem kérnek segítséget, különösen nem a rendőrségtől. A felmérésünk azonban ennek az ellenkezőjét mutatta. Tízen (45%) keresték meg legalább egyszer a rendőrséget, és még többen fordultak más intézményekhez, szervezetekhez; összesen 22 nő (85%) fordult egyidejűleg többféle szervezethez és/vagy intézményhez. Legtöbbjük nem jutott megfelelő szolgáltatásokhoz.

6. ábra - A válaszadók által felkeresett intézmények/szervezetek

Összességében nagyon elégedetlenek voltak a válaszadók az intézményes szolgáltatásokkal.

“Nem is volt olyan, hogy szolgáltatás. A gyámügyön is hisznek nekem, de nem tesznek semmit. Engedik, hogy az történjen, amit a bántalmazó akar.”

Hasonlóképpen, mint a járványt megelőző időszakban, a nők többsége nem megfelelő bánásmódot tapasztalt a rendőrség részéről.

“Nem vettek komolyan. Amíg az egyik járőr velem beszélt, lekezelően és hitetlenkedve, addig a másik a volt barátommal cseverészett, hogy mikor hol volt nyaralni. Amikor látták a

véraláfutást a hátamon, akkor komolyabban vettek, és kihívták a mentőket is. (...) A kapitányságon estére bent tartották. Azt ígérték, hogy másnap vele jönnek a lakásomra a cuccaiért, majd felteszik a vonatra és hazaküldik. Ehelyett egyedül érkezett, és folytatódott a kapcsolat.”

“A bírónő részrehajló volt a férjem irányában. Tőlem minden papírt elkért, de a férjemtől nem, neki bemondásra elhitt mindent. Nevetgélt velem, javaslatokkal látta el. Ha nincs közös megegyezés, simán a volt férjemnek ítélte volna a fiainkat.”

“A rendőrséghez többször is fordultam, de nem segítettek. A szemembe nevettek, kigúnyoltak. Kihívtam őket, az orrom-szám vérzett, futottam ki a gyerekekkel a kezemben. Megállítottak a lépcsőn, hogy hova menekülök, fújjam meg először a szondát. Tiszta vér voltam, folyt a számból a vér. Bevitték, de 2 óra múlva kiengedték, pedig 72 óráig benn kellett volna tartaniuk. Utána még jobban megvert. A többi nőnek is azt mondom, ne is tegyenek feljelentést, pláne a rendőrséghez nem érdemes fordulniuk.”

Azoknak a nőknek a száma, akik **ugyanazzal az intézménnyel a járvány előtt és után is tapasztalatot szereztek**, viszonylag alacsony volt, 8 fő a 26 fős mintából. Közülük nagyjából ugyanakkora arányban számoltak be a járvány alatt rosszabb tapasztalatról, mint ugyanolyanról (4 illetve 3 esetben).

Az interjúk alapján gyakori tapasztalatnak tűnik az, hogy a járvány körülményei nem sok változást okoztak az ellátásban, ami már eleve hiányos és szakmaiatlan volt. Az egyik válaszadó így fogalmazta meg:

“Rá lehet fogni Covidra, nem Covidra, de nagyon rosszul működnek a dolgok Magyarországon. A törvényeken kellene szigorítani. Hogy az ilyen apukák ne kapjanak előjogokat.”

Emiatt volt, aki a járvány alatti időszakban már nem fordult újra a rendőrséghez: *“Korábbi tapasztalataim alapján tudtam, hogy semmi jóra nem számíthatok a rendőrségtől.”*

Azok, akik a szolgáltatások romlását tapasztalták, többnyire arról számoltak be, hogy nehezebb volt hozzáférni a szolgáltatáshoz, és hosszabb volt a várakozási idő.

A fenti idézetek élesen tükrözik a szolgáltatások minőségét nagymértékben befolyásoló egyik alapvető problémát, a rendszerben megtestesülő áldozathibáztató és nőgyűlölő attitűdöket, amelyek széles körben áthatják a rendőrök, bírák, egészségügyi szakemberek és pszichológusok viselkedését. Nem kezelik olyan komolyan a párkapcsolati erőszak eseteket, ahogy azt az ügy komplexitása megkövetelné, ezáltal teljesen kiszolgáltatják a nőket és gyerekeket az elkövetőnek.

Összesen 9 nő nem kért segítséget semmilyen intézménytől. Több okot is megneveztek, de mintánkban **az elkövetőtől való félelem** áll az első helyen. Emellett néhány nő arról számolt be, hogy szerintük az intézmények nem tudnak segíteni nekik, nem elég hatékonyak. Mások viszont úgy gondolták, hogy a bántalmazás magánügy, nem az intézmény feladata annak megoldása. A szégyen is akadályozó tényező volt. Kevés nő az intézményekkel szembeni általános bizalmatlanságot is megemlítette, illetve az attól való félelmüket, hogy az intézmények őket hibáztatják az erőszakért. Két nő arról számolt be, hogy a bántalmazó annyira kontrollálta és elszigetelte őket, hogy nem tudtak biztonságban intézményekhez fordulni.

A segítő szervezetek esetében 8 nő egyáltalán nem keresett fel egy szervezetet sem. A leggyakoribb okok részben eltérnek az intézmények esetében említettől. Több nő kezelte magánügyként, és próbálta egyedül megoldani a problémát. Mások a bántalmazó elszigeteltségét és szélsőséges kontrollját említették fő akadályként, míg a nők közül kevesen a szolgáltatások korlátozott elérhetőségét (távoli vagy vidéki területek elszigeteltsége, szűkös pénzügyi források).

Összegzés, jógyakorlatok és javaslatok

A világjárvány nem hozott általános társadalmi, intézményi változást a párkapcsolati erőszak áldozataival való bánásmódban és az elérhető szolgáltatásokban Magyarországon. Nem történtek kormányzati erőfeszítések az erőszak kockázatának mérésére és csökkentésére, az áldozatok szükségleteinek felmérésére és az intézményi válaszok javítására - például több menedékhely megnyitására. Ahogy a válaszadók kiemelték, ezek a szolgáltatások a

világjárvány idején rosszabbá váltak. A hatóságok, intézmények, szakemberek részéről az áldozathibáztatás és rossz bánásmód inkább az alapértelmezett megközelítés és hozzáállás.

Az interjúk során az érintettek főként a civil szervezetek kapcsán számoltak be **jó gyakorlatról**. A legtöbben elégedettek voltak a nőszervezetek munkájával, ahol lelki támogatást, együttérzést és információt kaptak. (A nőszervezetek közül a NANE Egyesületet és a PATENT Egyesületet említették.)

“A NANE önsegítő csoportban sorstársakra találtam. Barátságos volt a légkör, a második alkalomtól már alig vártuk, hogy újra találkozzunk.”

“Az erőcsoport annyiban segített, hogy kaptam egy keretet. Kaptam egy megerősítést, hogy az én életem fontosabb bárki másnál. És hogy összefügg a három különböző bántalmazás, amit életem során át kellett élnem.”

“Azt kaptam, hogy ne magam hibáztassam, hogy miért nem léptem ki. Megértettem, hogy életveszélyben voltam. Már nem haragszom magamra.”

“Olyan jó volt olyan közegben lenni, akik megértették. Ahogy mások beszéltek, akkor esett le nekem, hogy szexuálisan is igazságtalanság ért.”

Néhány esetben a megkérdezett nők **jó tapasztalatokat szereztek a rendőrségen** is. Egyikük esetében először nem jártak el megfelelően. Majd *“három hónappal később visszahívtak vallomást tenni. Az a fiatal, törékeny nyomozónő mondta, hogy ez kapcsolati erőszak. Hivatalból indult eljárás.”*

A többi intézmény esetében az bizonyult a legnagyobb segítségnek, ha együttérzéssel fordultak az áldozat felé, és segítettek neki a következő lépés megtételében.

“Látteleletet vettek az SZTK-ban. Rendes volt az orvos, ő mondta, hogy menjek át a rendőrségre feljelentést tenni.”

“A cirkusz miatt ki kellett költöznöm az albérletből, szállodába mentem. Akkor segített az Áldozatsegítő központ, 80 ezer forintot kaptam, abból ki tudtam fizetni a lakhatást.”

“A családsegítő segített anyaotthont találni. Ez, ahol most vagyok, jobb is, mint vártam.”

“Ebben az anyaotthonban nyár óta vagyok. Nyugalmat ad, meg tudtam valamennyire erősödni.”

Mivel a koronavírus-járvány a közelmúltban zajlott, a megkérdezett **nők többsége valamilyen formában még küzd az elszenvedett traumával, és ez az interjúzás során is megmutatkozott.** Ezért is különös figyelmet fordítottunk a biztonságos közeg megteremtésére. Ezt segítette az anonimitás, az interjú megszakításának lehetősége, a figyelmeztetés a megterhelő kérdésekre, valamint az értő meghallgatás. Ennek ellenére sok nő számára megterhelő volt a kérdőív. Többen sírva fakadtak az interjú valamelyik pontján. Egyikük azt mondta: *“Senki nem kérdezte még tőlem ezeket a kérdéseket.”* Ami meglepő, tekintve, hogy ő számos segítő intézménnyel került kapcsolatba, a családsegítőtől az anyaotthonig, ami befogadta. Érkezésekor egy pszichológus is beszélt vele, de a nő gyerekei álltak a beszélgetés fókuszában. Ez az eset nemcsak az intézményes támogatás hiányosságait jelzi, hanem az interjúink lehetséges szerepét is a megkérdezett nők felépülésében. Sokuk örömmel fogadott lelkileg segítő beszélgetést az interjú alatt vagy után is.